

С.І. Приказка (*Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України*)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ СКЛАДОВІ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті розглянуто основні складові активізації інноваційної привабливості промислових підприємств в сучасних умовах трансформаційної економіки. Визначено організаційно-економічні механізми стимулювання інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційна активність, інноваційна привабливість, конкурентоспроможність.

Форм. 1. Табл. 1. Літ. 15.

С.И. Приказка (*Львовский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины*)

ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ СТИМУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

В статье рассмотрены основные составляющие активизации инновационной привлекательности промышленных предприятий в современных условиях трансформационной экономики. Определены организационно-экономические механизмы стимулирования инновационной деятельности отечественных предприятий.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновационная активность, инновационная привлекательность, конкурентоспособность.

S.I. Prykazka (*Lviv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*)

ORGANIZATIONAL & ECONOMIC COMPONENTS STIMULATING THE INNOVATIVE ATTRACTIVENESS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES UNDER CURRENT CONDITIONS

The article considers the key components enhancing the innovative attractiveness of industrial enterprises under current conditions of transit economy. Organizational and economic mechanisms of stimulating the innovative activity of domestic enterprises are determined.

Keywords: innovative activity; innovative activeness; innovative attractiveness; competitiveness.

Постановка проблеми. Сучасна українська економіка потребує негайної модернізації промисловості та розвитку інноваційної діяльності промислових підприємств. Але відсутність системного підходу до визначення механізмів державної політики стимулювання інноваційної активності промислових підприємств в сучасних умовах стримують перехід вітчизняних підприємств до впровадження власних та запозичених інноваційних технологій у промислову діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу вирішенню даних проблем в своїх працях приділяли такі науковці, як Л.М. Ганущак-Єфіменко [10], А.Г. Гончарук [4], А.П. Дука [7], М.М. Єрмошенко [9; 10], О.Є. Кузьмін

[11], І.Д. Скляр [15], О.Г. Янковий [8]. В своїх працях ці вчені підтверджують висновки, що інноваційні процеси на промислових підприємствах є основним шляхом підвищення конкурентоспроможності, а також інструментом розвитку промисловості країни в цілому.

Невирішені частини проблеми. Однак, ще недостатньо розкрито організаційно-економічні складові стимулювання інноваційної привабливості промислових підприємств в сучасних умовах трансформації вітчизняної економіки.

Метою дослідження є визначення організаційно-економічних складових, що стимулюють інноваційну привабливість промислових підприємств.

Основні результати дослідження. На сучасному етапі трансформаційних перетворень, що відбуваються в економіці України, важливе значення має розробка організаційно-економічних складових інноваційної привабливості промислових підприємств з метою стимулювання інвестиційних надходжень в модернізацію таких підприємств. В останні роки через фінансово-економічну кризу особливої деградації зазнали саме інвестиційна діяльність та інноваційні процеси на промислових підприємствах. Інноваційна привабливість підприємства – це сукупність інноваційно-орієнтованих показників конкурентоспроможності суб'єкта на інноваційному ринку, сформована на основі технічних, фінансових, організаційних, наукових та кадрових характеристик даного суб'єкта [15, 250].

Щоб зрозуміти проблему дефіциту фінансових надходжень у розвиток інноваційної діяльності промислових підприємств, потрібно проаналізувати складові, що формують організаційно-економічний механізм їхньої інноваційної привабливості. Складові інноваційної привабливості підприємства умовно поділяються на зовнішні та внутрішні [1, 158].

До зовнішніх чинників, що стимулюють інноваційну діяльність, належать:

- законодавча база, яка безпосередньо може сприяти інноваційній діяльності та розвитку підприємства, зокрема, зниження податкового тиску, удосконалення процедури інвестиційних проектів [13, 120–124];

- доступність довготермінового банківського кредитування;

- наявність та ступінь розвитку ринку інноваційної продукції [14, 90–94];

- розвиненість спеціалізованої інфраструктури у вигляді системи технополісів, технопарків та інших інноваційних структур з особливим фінансовим режимом, що є достатньо розповсюдженою формою державної підтримки інноваційних процесів;

- чітка визначеність механізму державно-приватного (публічно-приватного) партнерства в інноваційній сфері, засад створення та функціонування технологічних платформ (об'єднання органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, наукових і виробничих організацій та установ для розв'язання проблем певної галузі) [5, 146];

- законодавчо визначений механізм розподілу результатів інтелектуальної праці між винахідником, юридичною особою, в якій він працює, та державою;

- можливість комерціалізації науково-технічних розробок та винаходів відповідно до умов ринкової кон'юнктури.

При аналізі зовнішніх чинників стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств потрібно відмітити, що тільки державна інноваційна політика має стати рушійною силою підйому вітчизняних промислових підприємств і виведення їх з кризи. Головною метою такої політики має стати стратегічна орієнтація розвитку виробництва на створення і широке застосування принципово нового устаткування, матеріалів, комплексних технологічних систем, ефективне освоєння науково-технічних розробок, забезпечення соціально-економічних, організаційних і правових умов для постійного відтворення та ефективного використання науково-технічного потенціалу.

Що стосується внутрішніх чинників, то будь-якого інвестора цікавить ґрунтовне комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства, ефективність використання його ресурсів та якісні характеристики виробничої потужності (табл. 1).

Таблиця 1. Внутрішні фактори інноваційної привабливості промислових підприємств [8; 14]

Груповий фактор	Група показників
1. Майновий стан	1.1. Темп зростання майна 1.2. Частка поточних активів у балансі підприємства 1.3. Частка запасів у поточних активах 1.4. Коефіцієнт придатності основних засобів 1.5. Коефіцієнт вводу основних засобів 1.6. Частка виробничих засобів у активах 1.7. Активна частка основних засобів
2. Ліквідність	2.1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності 2.2. Коефіцієнт швидкої ліквідності 2.3. Коефіцієнт поточної активності
3. Фінансова стійкість	3.1. Коефіцієнт абсолютної автономії 3.2. Коефіцієнт стійкої автономії 3.3. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу 3.4. Коефіцієнт покриття запасів власним оборотним капіталом 3.5. Коефіцієнт фінансового ризику 3.6. Коефіцієнт економічного зростання 3.7. Фінансовий леверидж
4. Ділова активність	4.1. Витрати операційної діяльності на 1 грн. реалізованої продукції 4.2. Темп зростання обсягу реалізованої продукції 4.3. Темп зростання чистого прибутку 4.4. Фондовіддача 4.5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості 4.6. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості 4.7. Коефіцієнт оборотності оборотних активів 4.8. Коефіцієнт оборотності запасів 4.9. Тривалість операційного циклу 4.10. Тривалість фінансового циклу 4.11. Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості 4.12. Коефіцієнт оборотності власного капіталу
5. Рентабельність	5.1. Рентабельність інвестицій 5.2. Рентабельність власного капіталу 5.3. Рентабельність активів 5.4. Рентабельність виробничих фондів 5.5. Операційна рентабельність реалізованої продукції 5.6. Рентабельність реалізованої продукції
6. Ринкова активність	6.1. Частка ринку або його сегменту 6.2. Реінвестований прибуток 6.3. Дохід на одну акцію

За результатами оцінювання складових елементів інноваційного потенціалу визначають інноваційні можливості підприємства. Треба зазначити, що чим вищий рівень використання складових інноваційного потенціалу, тим більше у підприємства конкурентних переваг для здійснення ефективної інноваційної діяльності.

Завершальний етап оцінювання передбачає визначення рівня інноваційної привабливості підприємства за допомогою узагальнюючого показника – коефіцієнта інноваційної привабливості підприємства, який розраховують за такою методикою [15, 249–253]:

$$P_{\text{ін.прив.}} = K_{\text{ад}} K_{\text{інв}} \sum_{i=1}^n Q_i W_i, \quad (1)$$

де $P_{\text{ін.прив.}}$ – величина інноваційної привабливості підприємства, бали; Q_i – експертна оцінка використання i -го елемента інноваційного потенціалу, бали; W_i – коефіцієнт вагомості i -го елемента інноваційного потенціалу; $K_{\text{інв}}$ – коефіцієнт інвестиційної привабливості галузі, країни, виду діяльності; n – кількість груп елементів інноваційного потенціалу, які оцінюються; $K_{\text{ад}}$ – коефіцієнт адаптивності підприємства.

Експертна оцінка використання i -го елемента інноваційного потенціалу підприємства визначається за показниками якості менеджменту. Коефіцієнт адаптивності підприємства оцінюється на підставі можливості підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища із мінімальними втратами та залежить від ступеня радикальності інновацій та рівня ризику.

Рівень інноваційної активності підприємства доцільно оцінювати за такою шкалою: від 0 до 4,0 – низький рівень, від 4,1 – до 8,0 – середній рівень, від 8,1 до 12 – високий рівень.

Виходячи з цього, можна відмітити, що інноваційна привабливість промислового підприємства – це комплексна система, яка складається з взаємопов'язаних організаційно-економічних елементів, кожен з яких має свою оцінку.

Висновки. Практичне використання запропонованого механізму для аналізу організаційно-економічних складових інноваційної привабливості промислового підприємства дасть змогу потенційним інвесторам об'єктивно оцінювати власні ризики, а керівникам підприємств – впроваджувати відповідні методи прискорення темпів інноваційного розвитку з метою підвищення ефективності виробництва та досягнення вищого рівня конкурентоспроможності.

1. Алексєєв А.А., Панченко А.І. Модель визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості // Математичні машини і системи. – 2004. – №4. – С. 157–163.

2. Брюховецька Н.Ю., Хасанова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства // Економіка промисловості. – 2009. – №1. – С. 110–117.

3. Говоруха Ж.А. Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №8. – С. 107–115.

4. Гончарук А.Г. Методичні аспекти прийняття варіативних інвестиційних рішень // Економіка України. – 2011. – №6. – С. 78–85.

5. Горова О.А. Складові інвестиційної привабливості промислових підприємств // Економічний простір. – 2008. – №17. – С. 143–148.

6. Грідасов В.М., Кофонова А.І. Вдосконалення системи оцінки інвестиційної привабливості підприємства з точки зору зовнішнього інвестора // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – №3. – С. 180–184.

7. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2008. – 432 с.

8. Економіка підприємства в умовах ринкових перетворень: Монографія / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О.Г. Янкового. – Одеса: Атлант, 2010. – 390 с.

9. Єрмошенко М.М. Проблеми державного регулювання інноваційного розвитку підприємств і шляхи їх розв'язання // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №3. – С. 45–55.

10. Єрмошенко М.М., Ганущак-Єфіменко Л.М. Механізм розвитку інноваційного потенціалу кластерооб'єднаних підприємств: Монографія. – К.: Національна академія управління, 2010. – 236 с.

11. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Діагностика потенціалу підприємства // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – №1. – С. 155–166.

12. Мордвінцева Т.В. Методичний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства // Вісник ЖДТУ – 2010. – №2. – С. 200–205.

13. Носова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства // Стратегічні пріоритети. – 2007. – №1. – С. 120–124.

14. Самігуліна Ю.Р. Управління інвестиційною привабливістю підприємства // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – №2. – С. 90–94.

15. Скляр І.Д., Шкодкіна Ю.М. Рейтингова оцінка фінансового стану як складова оцінки інвестиційної привабливості підприємства // Механізм регулювання економіки. – 2009. – №2. – С. 249–253.

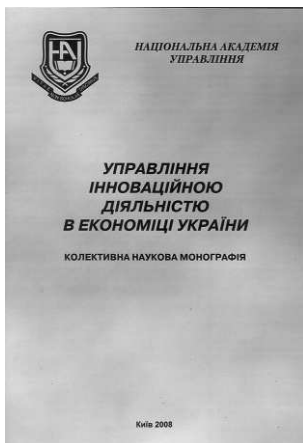
Стаття надійшла до редакції 9.11.2012.

КНИЖКОВИЙ СВІТ

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТА ЮРИДИЧНА ОСВІТА ПРЕСТИЖНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Україна, 01011, м. Київ, вул. Панаса Мирного, 26
E-mail: book@nam.kiev.ua
тел./факс 288-94-98, 280-80-56

Управління інноваційною діяльністю в економіці України: Колективна наукова монографія / За наук. ред. д.е.н., проф. С.А. Єрохіна. – К.: Національна академія управління, 2008. – 116 с. Ціна без доставки – 18 грн.

Монографія присвячена управлінню інноваційною діяльністю в економіці України. В основу викладу матеріалу монографії покладені багаторічні дослідження науковців в галузі економічної теорії, фінансів та банківської справи, які були апробовані на сторінках авторитетного журналу «Актуальні проблеми економіки» в 2004–2007 роках. В монографії обґрунтовано основні інноваційно-інвестиційні напрямки та проблеми розвитку економіки України та управління даними процесами.